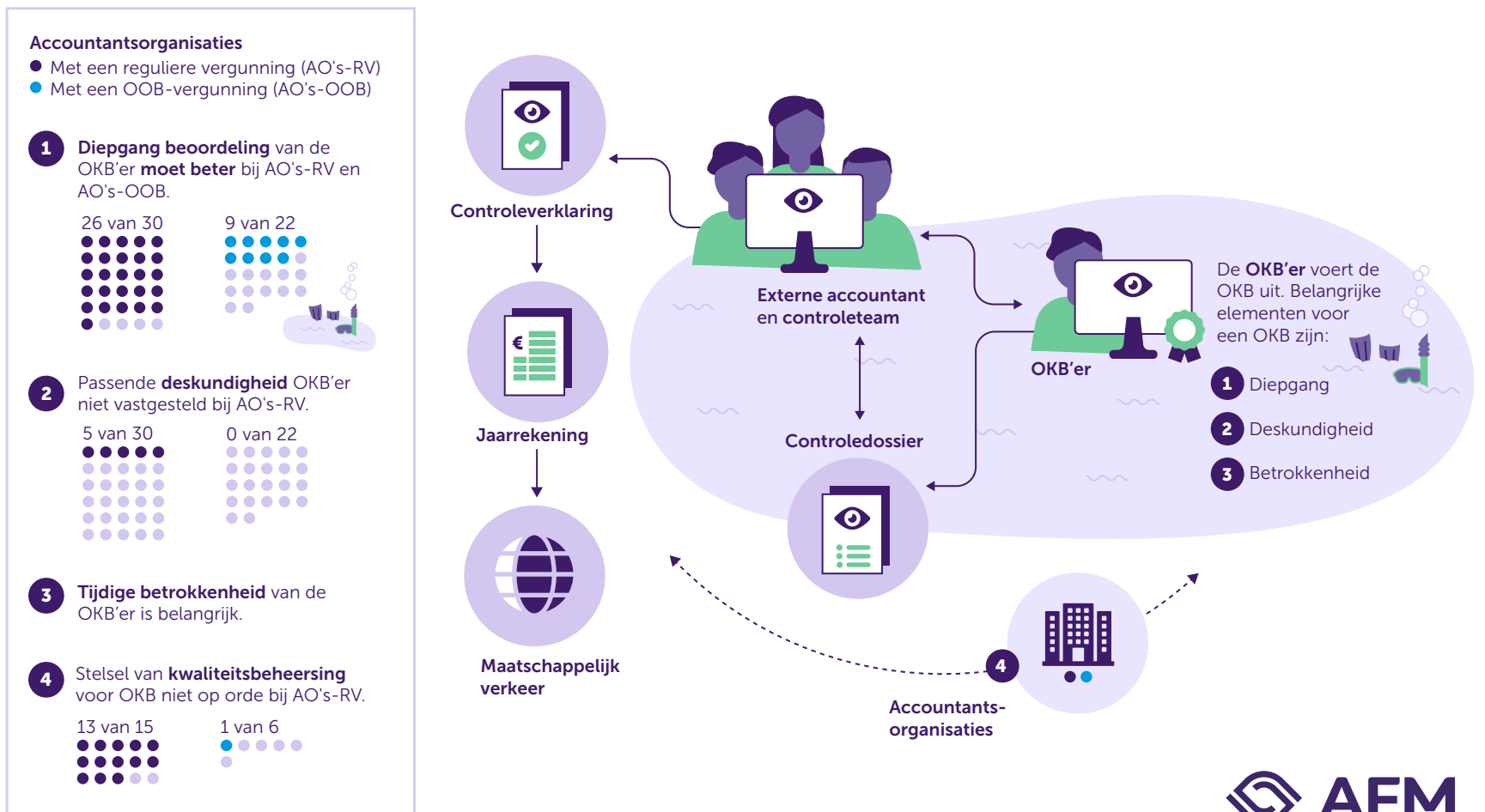

De diepte in

In het kort De AFM concludeert dat de opdrachtgerichte kwaliteitsbeoordeling (OKB) beter moet om de kwaliteit van wettelijke controles te waarborgen. Vooral de diepgang van de OKB moet beter. In dit rapport zijn de belangrijkste bevindingen, versterkingen en enkele goede praktijkvoorbeelden opgenomen. We hebben de onderzoeksuitkomsten inmiddels ook al uitvoerig doorgesproken met de sector.

1. Inleiding

De AFM heeft in 2023 de opdrachtgerichte kwaliteitsbeoordeling (OKB) onderzocht bij 21 accountantsorganisaties. Bij een OKB voert een onafhankelijke accountant een objectieve beoordeling uit op de uitgevoerde werkzaamheden door de externe accountant. De OKB moet uitgevoerd worden voordat de controleverklaring wordt afgegeven. Daarmee is de OKB een belangrijke kwaliteitswaarborg voor de kwaliteit van wettelijke controles. Het waarborgen van wettelijke controles met een hoge kwaliteit is van belang voor beleggers, analisten en andere gebruikers van de jaarrekening. Zij moeten erop kunnen vertrouwen dat de informatie in de jaarrekening een getrouw beeld schetst van de werkelijkheid.

1.1 Kwaliteitsverbeteringen stimuleren

In ons toezicht op accountantsorganisaties onderzoeken we het stelsel van kwaliteitsbeheersing van accountantsorganisaties, de kwaliteitsgerichte cultuur en de kwaliteit van uitgevoerde wettelijke controles. Dit doen we zowel bij accountantsorganisaties met een vergunning voor het uitvoeren van wettelijke controles van Organisaties van Openbaar Belang (AO's-OOB) als accountantsorganisaties met een reguliere vergunning (AO's-RV).

OOB-accountantsorganisaties

In ons toezicht op de AO's-OOB stimuleren we dat zij zelf grip blijven houden op de kwaliteit van de uitgevoerde wettelijke controles. Bij het laatst uitgevoerde onderzoek naar de kwaliteit van de wettelijke controles in 2021 waren we in onze rapportage overwegend positief over het inzicht dat het intern kwaliteitsonderzoek geeft in de gerealiseerde kwaliteit van de OOB-accountantsorganisaties.¹

Accountantsorganisaties met een reguliere vergunning

We houden vanaf 1 januari 2022 toezicht op AO's-RV. In de huidige fase van ons toezicht op deze accountantsorganisaties willen we inzicht krijgen in de kwaliteitsrisico's en hen bewust maken van hun huidige kwaliteitsniveau. Ook willen we hen stimuleren om noodzakelijke kwaliteitsverbeteringen voor de uitvoering van wettelijke controles door te voeren, om zo zelf grip te krijgen op de kwaliteit van de uitgevoerde wettelijke controles.

1.2 OKB is een belangrijke kwaliteitswaarborg

De OKB is verankerd in wet- en regelgeving² en verplicht voor wettelijke controles van Organisaties van Openbaar Belang (OOB's). De doelstelling van de OKB is om vast te stellen dat de externe accountant redelijkerwijs tot zijn oordeel heeft kunnen komen.

In de praktijk betekent dit dat de OKB wordt uitgevoerd door een onafhankelijke accountant van binnen of buiten de accountantsorganisatie die voldoende bekwaam is en over voldoende relevante werkervaring beschikt.

Doordat de OKB voor afgifte van de controleverklaring wordt uitgevoerd, is de OKB een belangrijke preventieve kwaliteitswaarborg die accountantsorganisaties inzetten voor de kwaliteitsbewaking van wettelijke controles. Als de OKB niet goed wordt uitgevoerd, bestaat het risico dat een verkeerd oordeel wordt afgegeven of dat de controleverklaring onvoldoende is onderbouwd. Dit kan resulteren in ongerechtvaardigd vertrouwen bij gebruikers van de jaarrekening. Daarnaast biedt een evaluatie van het geheel aan uitgevoerde OKB's door een accountantsorganisatie de mogelijkheid om bij te sturen en zo haar stelsel van kwaliteitsbeheersing te verbeteren.

¹ <https://www.afm.nl/nl-nl/sector/actueel/2021/december/accountants-iko-grip-op-kwaliteit>.

² Artikel 18 Besluit toezicht accountantsorganisaties en artikel 8 EU-Verordening betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang.

Naast de verplichte OKB voor de wettelijke controles van OOB-organisaties, wordt de waarborg ook vaak ingezet voor niet-OOB wettelijke controles. Of dat gebeurt, hangt af van de toetsingscriteria die accountantsorganisaties zelf moeten opstellen.³ Uit het rapport 'Aan de slag!', waarin we cliënt- en opdrachtacceptatie en -continuatie bij AO's-RV hebben onderzocht, blijkt dat de OKB veelvuldig wordt ingezet als kwaliteitswaarborg om risico's weg te nemen.⁴ In Tabel 1 zijn de meest recente cijfers weergegeven van het gebruik van de OKB als kwaliteitswaarborg.

Tabel 1: Inzet OKB als kwaliteitswaarborg in verhouding met alle uitgevoerde wettelijke controles

Type vergunninghouder	Aantal wettelijke controles	Aantal controles met OKB	Aandeel OKB
AO's-OOB ⁵	7.585	995	13%
AO's-RV ⁶	12.000	1.982	17%

³ Artikel 18 Besluit toezicht accountantsorganisaties.

⁴ <https://www.afm.nl/nl-nl/sector/actueel/2022/december/accountant-onderzoek-ceac>.

⁵ De informatie is ontleend aan de AFM Monitor gebaseerd op de informatie aangeleverd door de 6 OOB-accountantsorganisaties over het boekjaar 2021.

⁶ De informatie is ontleend aan de WECO-vragenlijsten over het jaar 2023. Deze informatie bevat niet alle accountantsorganisaties met een reguliere vergunning, waardoor deze is geëxtrapoleerd over de gehele populatie rekening houdend met de bekende verhouding van de OKB-waarborg.

⁷ Bij vier OOB-accountantsorganisaties zijn voor elk vier uitgevoerde OKB's onderzocht en bij twee OOB-accountantsorganisaties zijn voor elk drie OKB's onderzocht. Bij alle 15 reguliere accountantsorganisaties zijn twee OKB's onderzocht.

⁸ Artikel 18 Besluit toezicht accountantsorganisaties en artikel 8 EU-Verordening betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang.

1.3 Inzet en uitvoering van de OKB onderzocht

We hebben dit onderzoek uitgevoerd bij alle 6 AO's-OOB en bij 15 AO's-RV. In totaal zijn 52 OKB's onderzocht, waarvan 22 bij AO's-OOB en 30 bij de AO's-RV.⁷ Er zijn OKB's geselecteerd van wettelijke controles over boekjaar 2021 en 2022, waarvan de controleverklaring is afgegeven tussen het 2e kwartaal van 2022 en het 3e kwartaal van 2023.

Het onderzoek naar de OKB's is op drie belangrijke elementen voor de OKB uitgevoerd, namelijk:

- De **diepgang** van de beoordeling van de OKB'er: Is de inhoudelijke beoordeling van de OKB'er adequaat en liggen de belangrijkste overwegingen van de uitgevoerde beoordeling vast?
- De **deskundigheid** van de OKB'er: Is de OKB'er voldoende bekwaam en beschikt de OKB'er over voldoende relevante werkervaring?
- De **betrokkenheid** van de OKB'er: Is de OKB tijdig toegewezen aan de opdracht en is de beoordeling tijdig uitgevoerd?

We hebben zowel een toetsend als verkennend onderzoek gedaan.

Toetsend onderzoek

Er is getoetst of het stelsel van kwaliteitsbeheersing voor de OKB van de accountantsorganisatie voldoet aan wet- en regelgeving.⁸ Het stelsel van kwaliteitsbeheersing van de accountantsorganisatie beschrijft de randvoorwaarden waar de OKB aan moet voldoen en hoe de OKB uitgevoerd moet worden.

Ook hebben we getoetst of de daadwerkelijke uitvoering van de OKB in de geselecteerde wettelijke controles voldoet aan wet- en regelgeving.⁹ We hebben steeds één focusgebied in de wettelijke controle onderzocht dat ook door de OKB'er is beoordeeld.¹⁰ Zo konden we beoordelen of de OKB als waarborg heeft gefunctioneerd.

We geven in dit rapport met de term 'bevindingen' onze resultaten van het toetsend onderzoek weer.

Verkennend onderzoek

Naast het toetsend onderzoek, hebben we beoordeeld hóe de OKB als kwaliteitswaarborg is ingezet door de accountantsorganisaties. Bijvoorbeeld aan welke functionaris de OKB wordt toegewezen en hoe de accountantsorganisatie beoordeelt of de toegewezen OKB'er voldoende tijd beschikbaar heeft om de OKB uit te voeren.

Ook hebben we beoordeeld hoe de OKB is uitgevoerd in de geselecteerde wettelijke controles. Bijvoorbeeld door inzicht te verkrijgen in het moment van toewijzing van de OKB'er en het moment van uitvoering van de OKB ten opzichte van de uitvoering van de controle. Daarnaast hebben we onder meer gekeken of de OKB'er vragen heeft gesteld aan de externe accountant bij zijn beoordeling en hoe deze vragen zijn opgevolgd en of de OKB'er specifieke trainingen heeft gevolgd voor de uitvoering van de OKB.

We geven in dit rapport met de term 'versterkingen' onze resultaten van het verkennend onderzoek weer.

Goede voorbeelden

We zien op basis van het uitgevoerde onderzoek ook goede praktijkvoorbeelden bij accountantsorganisaties. In dit rapport worden deze praktijkvoorbeelden gemarkeerd met een 'groene vink'.

1.4 Verdieping van onderzoeksuitkomsten met de sector

De in het onderzoek betrokken accountantsorganisaties hebben allemaal een individueel rapport ontvangen met de onderzoeksuitkomsten. Met elke accountantsorganisatie hebben we hierover gesprekken gevoerd. In deze gesprekken hebben we stilgestaan bij de manier waarop zij aan de slag gaan met het verbeteren van hun OKB.

Daarnaast hebben we de onderzoeksuitkomsten gedeeld tijdens bijeenkomsten met de onderzochte accountantsorganisaties. Daarin zijn we de dialoog aangegaan over het onderzoek en de uitkomsten. Deze verdiepende bijeenkomsten zijn als positief ervaren en hebben accountantsorganisaties ook de gelegenheid gegeven om onderling ervaringen uit te wisselen over hoe de OKB verbeterd kan worden.

Tot slot hebben we voor accountantsorganisaties die niet in het onderzoek zijn betrokken een webinar georganiseerd. Daarin zijn de belangrijkste uitkomsten gedeeld en hebben we aan de hand van de goede praktijkvoorbeelden uit het onderzoek toegelicht hoe de OKB verbeterd moet worden.

We kijken terug op constructieve sessies met de sector. Een samenvatting van de presentaties aan de accountantsorganisaties staat op onze website.¹¹

⁹ Artikel 18 Besluit toezicht accountantsorganisaties en artikel 8 EU-Verordening betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang.

¹⁰ Getoetst aan NV COS 500.6.

¹¹ <https://www.afm.nl/~/profmedia/files/doelgroepen/accountantsorganisaties/2024/slidedeck-okb-onderzoek.pdf>

1.5 Wat verwacht de AFM?

We verwachten dat accountantsorganisaties de diepte in gaan als het gaat om de OKB. Daarmee bedoelen we dat vooral de diepgang van de OKB moet worden verbeterd om de kwaliteitswaarborg beter te laten functioneren. Met de resultaten van dit onderzoek worden de accountantsorganisaties in staat gesteld om de OKB te versterken en zo de kwaliteit van wettelijke controles duurzaam (verder) te verhogen. We bieden hiervoor handvatten met bevindingen, versterkingen en goede praktijkvoorbeelden en verwachten dat de sector hiermee aan de slag gaat. We blijven de komende jaren de kwaliteitsverbetering voor de OKB actief volgen en stemmen zo nodig onze toekomstige toezichtactiviteiten hierop af.

2. Uitkomsten uit ons onderzoek

In dit hoofdstuk geven we de belangrijkste bevindingen, mogelijke versterkingen en goede praktijkvoorbeelden weer.

We concluderen dat de opdrachtgerichte kwaliteitsbeoordeling beter moet om de kwaliteit van wettelijke controles te waarborgen. De OKB functioneert bij de AO's-OOB en AO's-RV onvoldoende als waarborg en moet vooral diepgaander worden uitgevoerd.

Bij de AO's-RV moet aanvullend het stelsel van kwaliteitsbeheersing voor de OKB worden verbeterd. Ook vragen we bij deze accountantsorganisaties aandacht voor de deskundigheid en de betrokkenheid van de OKB'er.

Het merendeel van de AO's-OOB heeft het stelsel van kwaliteitsbeheersing voor de OKB op orde. Dit geldt ook voor de elementen deskundigheid en betrokkenheid. Daarop hebben wij geen bevindingen geconstateerd.

2.1 Diepgang beoordeling van de OKB'er moet beter

De diepgang van de beoordeling van de OKB'er is essentieel om te kunnen fungeren als effectieve kwaliteitswaarborg.

Onder diepgang van de beoordeling van de OKB'er verstaan we een adequate inhoudelijke beoordeling van ten minste de wettelijk verplichte onderwerpen.¹² Zo beoordeelt de OKB'er de onafhankelijkheid, of de externe accountant alle significante risico's heeft onderkend, de controleverschillen en of voldoende controle-informatie is verkregen om het eindoordeel van de externe accountant te onderbouwen. De OKB'er kan tussentijds aangeven dat controle-informatie ontbreekt

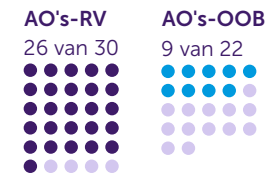
en aanvullende controlewerkzaamheden nodig zijn. Daarnaast heeft de OKB'er de mogelijkheid om naar eigen inschatting aanvullende onderdelen uit het controledossier mee te nemen in zijn beoordeling.

Bevindingen uit toetsend onderzoek

Uit het onderzoek blijkt dat de OKB diepgaander moet worden uitgevoerd om de kwaliteit van wettelijke controles te waarborgen. De bevindingen op de diepgang van de beoordeling van de OKB'er zijn weergegeven in Figuur 1.

Figuur 1 Uitkomsten toetsend onderzoek op het element diepgang van de beoordeling van de OKB'er.

Bevindingen op diepgang

Bij de AO's-RV hebben we bij 26 van de 30 onderzochte OKB's bevindingen geconstateerd op de diepgang van de beoordeling van de OKB'er.

De belangrijkste bevinding is dat in 25 van deze 26 gevallen de OKB'er niet heeft gewaarborgd dat de verkregen controle-informatie toereikend was om het oordeel van de externe accountant te onderbouwen. In deze gevallen hebben we vastgesteld dat onvoldoende controle-informatie is verkregen voor een focusgebied dat ook door de OKB'er was beoordeeld. Deze bevindingen had de OKB'er moeten voorkomen.

¹² Artikel 18 Besluit toezicht accountantsorganisaties en artikel 8 EU-Verordening betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang.

Op de 26 OKB's hebben we ook andere bevindingen geconstateerd, waarbij meerdere bevindingen op een OKB kunnen voorkomen. Zo heeft de OKB'er de verplichte onderwerpen onafhankelijkheid (4 gevallen), de geconstateerde controleverschillen (4 gevallen), de besproken onderwerpen met het bestuurs- of toezichthoudend orgaan (5 gevallen) en de controleverklaring (3 gevallen) niet beoordeeld. Ook heeft de OKB'er in 5 gevallen de resultaten van zijn beoordeling niet besproken met de externe accountant.

Daarnaast hebben we 3 gevallen gezien dat de OKB niet was afgerond op moment van de afgifte van de controleverklaring. Het is verplicht dat de OKB is afgerond voordat de controleverklaring wordt afgegeven.

Bij de AO's-OOB hebben we bij 9 van de 22 onderzochte OKB's bevindingen op de diepgang van de beoordeling van de OKB'er. Bij 6 van deze 9 OKB's heeft de OKB'er niet gewaarborgd dat de verkregen controle-informatie toereikend is om het oordeel van de externe accountant te onderbouwen. In deze gevallen hebben we vastgesteld dat onvoldoende controle-informatie is verkregen voor een focusgebied dat ook door de OKB'er was beoordeeld. Deze bevindingen had de OKB'er moeten voorkomen.

Op de 9 OKB's hebben we ook andere bevindingen geconstateerd, waarbij meerdere bevindingen op een OKB kunnen voorkomen. In 2 gevallen hebben we vastgesteld dat wél voldoende controle-informatie was verkregen voor het focusgebied dat ook door de OKB'er was beoordeeld, maar de OKB'er heeft met onvoldoende diepgang geëvalueerd of de externe accountant voldoende controle-informatie heeft verkregen. Ook heeft de OKB'er de onderkende risico's in de controle onvoldoende beoordeeld (3 gevallen), de belangrijkste overwegingen bij zijn beoordeling onvoldoende vastgelegd (3 gevallen) en de resultaten van zijn beoordeling niet besproken met de externe accountant (3 gevallen). Dit zijn verplichte onderwerpen voor de OKB.

Mogelijke versterkingen uit verkennend onderzoek

Bij de uitvoering van ons onderzoek constateerden wij een aantal mogelijkheden voor accountantsorganisaties om de diepgang van de beoordeling van de OKB'er te versterken:

- Vraag OKB'ers de OKB-strategie te bepalen en vast te leggen. Waarom is een onderdeel van de controle wel of niet van belang om in de beoordeling te betrekken?
- Laat OKB'ers vaststellen of de betrokkenheid van de externe accountant gedurende de controle voldoende en passend is.
- Laat de door de OKB'er gestelde vragen vastleggen. Net als de opvolging van de externe accountant en de afwikkeling van de OKB'er. Dit geeft inzicht in de uitgevoerde beoordeling.
- Voer regelmatig intern kwaliteitsonderzoek uit om inzicht te verkrijgen in de kwaliteit van de uitgevoerde OKB's.

Goede praktijkvoorbeelden

We delen hieronder een aantal goede praktijkvoorbeelden van een diepgaande beoordeling door de OKB'er die we tijdens het onderzoek hebben gezien.

Good practice – Vastlegging OKB

Een accountantsorganisatie maakt gebruik van een werkprogramma, waarin onder andere is opgenomen:

- De OKB-strategie. De OKB'er moet hierin de voor de OKB belangrijke karakteristieken van de controlecliënt opnemen. Ook moet de OKB'er vastleggen waarom hij bepaalde significante gelegenheden en significante risico's wel of niet meeneemt in zijn beoordeling.
- De vragen die de OKB'er aan het controleteam heeft gesteld en de belangrijkste discussies die de OKB'er heeft gehad en met wie.

Hierdoor is duidelijk vast te stellen waarom een OKB'er voor een bepaalde aanpak heeft gekozen, welke documenten door de OKB'er zijn beoordeeld, wat de belangrijkste discussies zijn geweest, welke vragen zijn gesteld gedurende de OKB en welke antwoorden daarop zijn gegeven.

Good practice – Documenteren van overwegingen

De OKB'er heeft gedurende de controle op meerdere momenten een diepgaande beoordeling uitgevoerd op het geselecteerde focusgebied. Hiervan is een gedetailleerde vastlegging gemaakt waaruit blijkt welke vragen zijn gesteld en hoe deze zijn opgevolgd.

De OKB'er heeft kritische en gedetailleerde vragen gesteld over de risico-inschattingwerkzaamheden, de controle-aanpak, de uitgevoerde werkzaamheden op interne beheersingsmaatregelen, gegevensgerichte werkzaamheden en de toelichtingen in de concept jaarrekening. De externe accountant heeft deze vragen gedurende de controle opgevolgd en hiervan een korte vastlegging gemaakt in het OKB-werkprogramma. De OKB'er heeft vervolgens op meerdere momenten beoordeeld of de opmerkingen adequaat zijn opgevolgd.

2.2 Passende deskundigheid en tijdige betrokkenheid van de OKB'er is belangrijk

Passende deskundigheid en tijdige betrokkenheid van de OKB'er is belangrijk voor een adequate beoordeling. Bij de AO's-RV vragen we hiervoor aandacht.

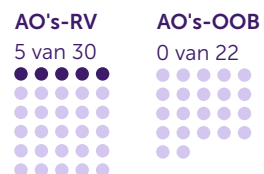
Een deskundige OKB'er is bekwaam en beschikt over voldoende relevante werkervaring om een objectieve professioneel kritische beoordeling uit te voeren. Een betrokken OKB'er voert zijn beoordeling tijdig uit. Dat wil zeggen, kort na de afronding van de werkzaamheden door de externe accountant en bij voorkeur op meerdere momenten gedurende de controle. Zo is het mogelijk om, indien nodig, tijdig bij te sturen. Ook besteedt een betrokken OKB'er zoveel tijd als nodig voor een adequate inhoudelijke beoordeling.

Bevindingen uit toetsend onderzoek

Uit het onderzoek blijkt dat aandacht nodig is voor de deskundigheid en betrokkenheid van de OKB'er. De bevindingen op de deskundigheid van de OKB'er zijn weergegeven in Figuur 2.

Figuur 2: Uitkomsten toetsend onderzoek op het element deskundigheid van de OKB'er.

Bevindingen op passende deskundigheid

Bij de AO's-RV hebben we bij 25 van de 30 onderzochte OKB's geen bevindingen geconstateerd over de deskundigheid van de OKB'er. In de 5 overige gevallen hebben we gezien dat een accountantsorganisatie bij de toewijzing van de OKB'er aan de wettelijke controle niet heeft vastgesteld dat de OKB'er voldoende bekwaam is en beschikt over voldoende relevante werkervaring om de beoordeling uit te voeren.

Bij de AO's-OOB zijn geen bevindingen geconstateerd over de deskundigheid van de OKB'er in de onderzochte OKB's.

Het element betrokkenheid van de OKB'er hebben we niet toetsend onderzocht.

Mogelijke versterkingen uit verkennend onderzoek

Bij de uitvoering van ons onderzoek constateerden wij een aantal mogelijkheden voor accountantsorganisaties om de deskundigheid en betrokkenheid van de OKB'er te versterken:

- Wijs de OKB'er tijdig toe aan de opdracht, in ieder geval voor de planningsfase van de controle.
- Instrueer de OKB'er de beoordeling per fase van de controle uit te voeren, kort nadat de externe accountant deze heeft afgerond. Dit stelt de OKB'er in staat om tijdig bij te sturen, indien nodig.
- Waarborg dat de toegewezen OKB'er zoveel tijd als nodig beschikbaar heeft om de beoordeling met voldoende diepgang uit te voeren.

- Heb aandacht voor de ongewenste hiërarchische verhouding tussen de OKB'er en de externe accountant en of de OKB'er voor zijn functioneren afhankelijk is van de externe accountant.
- Verzorg periodiek een training aan OKB'ers die specifiek ingaat op het uitvoeren van een OKB en eventuele specifieke aandachtsgebieden.

Goed praktijkvoorbeeld

We delen hieronder een goed praktijkvoorbeeld van deskundigheid en betrokkenheid van de OKB'er die we tijdens het onderzoek hebben gezien.

Good practice – OKB-team

De OKB is uitgevoerd door een OKB-team; een eindverantwoordelijke OKB'er en een OKB-teamlid. De combinatie van ruime ervaring met een frisse blik en de mogelijkheid om als OKB'ers onderling te sparren hebben bijgedragen aan de uitvoering van de OKB. De eindverantwoordelijke OKB'er heeft ruime relevante werkervaring als externe accountant en ruime ervaring als OKB'er. Het OKB-teamlid heeft relevante werkervaring in de sector van de controlecliënt en is dat controlejaar voor het eerst als OKB'er toegewezen aan die cliënt.

2.3 Stelsel van kwaliteitsbeheersing voor OKB niet op orde bij AO's-RV

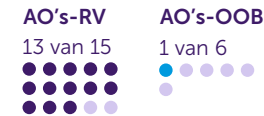
Het stelsel van kwaliteitsbeheersing van een accountantsorganisatie omvat werkwijzen, procedures en maatregelen. Dit zijn belangrijke randvoorwaarden voor de uitvoering van kwaliteitswaarborgen, waaronder de OKB.

Bevindingen uit toetsend onderzoek

Uit het onderzoek blijkt dat het stelsel van kwaliteitsbeheersing bij de AO's-RV moet worden verbeterd. De bevindingen op het stelsel van kwaliteitsbeheersing voor de OKB zijn weergegeven in Figuur 3.

Figuur 3: Uitkomsten toetsend onderzoek op het stelsel van kwaliteitsbeheersing voor de OKB.

Bevindingen op het stelsel van kwaliteitsbeheersing

Bij 13 van de 15 onderzochte AO's-RV hebben we bevindingen over het stelsel van kwaliteitsbeheersing voor de OKB. Bij de AO's-OOB hebben wij bij 1 van de 6 onderzochte accountantsorganisaties een bevinding geconstateerd over het stelsel van kwaliteitsbeheersing voor de OKB. Onze belangrijkste bevinding is dat de accountantsorganisatie niet heeft beoordeeld of de OKB'er voldoende bekwaam is en beschikt over voldoende relevante werkervaring. Ook ontbrak in het stelsel van kwaliteitsbeheersing dat wordt beoordeeld of de OKB'er onafhankelijk is van de controlecliënt.

Mogelijke versterkingen uit verkennend onderzoek

Bij de uitvoering van ons onderzoek constateerden wij een aantal mogelijkheden voor accountantsorganisaties om het stelsel van kwaliteitsbeheersing voor de OKB te versterken:

- Boordeel of de toegewezen OKB'er voldoende tijd beschikbaar heeft om de OKB adequaat uit te voeren.
- Laat de toewijzing van de OKB'er plaatsvinden door een onafhankelijke functionaris (en niet door de externe accountant of OKB'er zelf).
- Bewaak tussentijds de tijdsgevoerde betrokkenheid en kwaliteit van de OKB.

Goede praktijkvoorbeelden

We delen hieronder goede praktijkvoorbeelden van het stelsel van kwaliteitsbeheersing die we tijdens het onderzoek hebben gezien.

Good practice – Monitoren uitvoering OKB's

Voor iedere eerste OKB van het jaar worden alle OKB'ers verzocht om de vastlegging van hun beoordeling van de planningsfase (waaronder de risico-inschattingswerkzaamheden en de geplande controlewerkzaamheden) te delen met de OKB-verantwoordelijke van de accountantsorganisatie. De OKB-verantwoordelijke coacht de OKB'ers op de reikwijdte en diepgang van de beoordeling en de manier van documenteren van de beoordeling.

Good practice – Intern onderzoek naar kwaliteitswaarborg OKB

Een accountantsorganisatie voert jaarlijks diepgaande onderzoeken uit op verschillende wettelijke controles om zo inzichtelijk te krijgen hoe de kwaliteitswaarborg OKB heeft gewerkt. Daarbij wordt getoetst op een viertal onderdelen: timing van de OKB, bestede uren, diepgang van de OKB en mate van documentatie. Deze onderdelen zijn nader uitgewerkt met toetspunten en criteria. Dit geeft de organisatie input om het OKB-proces verder te versterken.

De rode draden die voortkomen uit de onderzoeken worden vertaald in aandachtspunten en punten die goed gaan. Deze worden gedeeld met een afvaardiging van het bestuur en ook behandeld in vaktechnische bijeenkomsten van de verschillende afdelingen.